

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. An omnia objecta naturalia, ab anima Christi per scientiam infusam
supernaturalem, distinctè & in particulari cognita fuerint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

conversione non possit connaturaliter in ordine gratiæ intelligere; certum tamen est, & communiter à Theologis receptum, animam Christi Domini, ratione elevationis supra corpus, orta ex visione beatifica, & statu beatitudinis, quæ gaudebat à primo instanti productionis, & unionis cum corpore, objecta supernaturalia sine conversione ad phantasmata connaturaliter intellexisse. Idem dicendum de cognitione naturali, quamvis in ista etiam usus fuerit conversione ad phantasmata, & speciebus ab illis abstractis beneficio intellectus agentis; ne talis potentia esset in ipso otiosa & frustranea, ut disputatione sequenti patet.

§. III.

Corollarium præcedentis doctrinæ

EX dictis colligitur, scientiam per se infusam, sive naturalem, sive supernaturalem fuisse Christo inditam à primo instanti suæ conceptionis: Tum quia talis scientia data est Christo ratione unionis hypostaticæ: hanc autem à principio conceptionis habuit. Tum etiam, quia non fuit necessarium Christo, neque nobis utile, quod hac scientia aliquo tempore careret. Ad id ad Heb. 10. dici, quod Christus ingrediens mundum (id est naturam humanam induens) dixit, *hæsan & oblationem noluisse, corpus autem apræstati mihi &c. tunc dixi ecce venio.* At hæc cognoscere non potuit anima Christi per scientiam acquiritam a rebus ipsis acceptam, aut per species abstractas à phantasmatibus; quia potentia ejus exteriores, dum erat clausus in utero virginis, non poterant ejusmodi species recipere: Ergo id cognovit tunc per scientiam infusam.

Dices, Anima Christi à principio suæ Incarnationis habuit actum visionis beatificæ: Ergo in eo instanti non potuit elicere actum scientiæ infusæ. Probatur Consequentia, implicat enim unam potentiam duas operationes simul elicere, ut sæpe docet S. Thomas.

Respondeo ex doctrina ejusdem S. Doctoris 1. p. qu. 78. art. 7. ad 2. unam eandemque potentiam posse duas operationes, quarum una ad alteram referatur, eique aliquo modo subordinetur, simul exercere: sicut enim voluntas simul & semel finem intendit, & media eligit intellectus simul principia cognoscit, & conclusiones ex illis infert: scientia autem infusæ animæ Christi, cognitionis beatificæ, ad quam consequitur, quodammodo subordinatur; atque adeo actum utriusque in intellectu Christi simul esse non repugnat, sicut de cognitione matutina & vespertina Angelorum docent communiter Theologi cum D. Augustino.

ARTICULUS II.

An omnia objecta naturalia ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem distincte & in particulari cognita fuerint?

Articulo præcedenti ostensum est, duas scientias per se infusas in anima Christi fuisse, naturalem scilicet & supernaturalem; nunc essentiam scientiæ infusæ supernaturalis, quæ præcipue consideratur à Theologis, investigamus; & quia non potest melius alicujus scientiæ quidditas declarari, quam ex objectis, ad quæ terminatur, operæ pretium est, singula objecta,

ad quæ scientia infusa supernaturalis animæ Christi se extendit, declarare; & discutere, an & quomodo Christus per talem scientiam res naturales, entia supernaturalia creata, actus liberos hominum & Angelorum, futura contingentia, totam rerum possibilitatem collectionem, & denique mysterium Sanctissimæ Trinitatis extra verbum cognoverit? De primo dicemus in hoc articulo, de alijs in sequentibus.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & probatur.

Dico igitur: Christus per scientiam supernaturalem infusam omnia objecta naturalia cognovit, non solum in communi, seu secundum rationes communes & genericas, vel specificas, sed etiam distincte, & in particulari, seu secundum propriam & distinctam cuiusque individui rationem.

Prima hujus pars conclusionis est contra Vaz, quem hic disp. 12. cap. 1. num. 5. ubi licet doceat fuisse objecta naturalia per scientiam per se infusam ab anima Christi cognita, loquitur tamen de scientia per se infusa naturali, per supernaturalem verò negat cognosci. Secunda verò est contra Scotum, Gabrielem, & Almainum, negantes animam Christi per scientiam inditam res naturales distincte & in particulari, seu secundum rationes individuales & numericas cognovisse.

Probatur ergo prima pars contra Vaz quem ratione D. Thomæ hic art. 1. ad hanc formam redacta. Decuit ut non solum potentia naturalis, sed etiam obedientialis animæ Christi ad actum reduceretur, ne maneret imperfecta, utpote relicta in potentia: Atqui anima Christi Domini erat in potentia obedientialis ad cognoscenda omnia objecta naturalia per scientiam supernaturalem infusam: Ergo tali scientia cognovit omnia entia naturalia. Major patet ex dictis articulo præcedenti, Minor verò suadetur primò. Entitas materialis potest per actum spiritualem attingi, & de facto terminat spiritumalem cognitionem, seu intellectualem: Ergo entitas naturalis terminare poterit cognitionem supernaturalem.

Secundò, esto objectum non possit sui cognitionem excedere excellu ordinis, quo circa nec entitas spiritualis materiali cognitione, nec supernaturalis naturali possunt cognosci, non tamen necessarium est quod ab illa non excedatur, unde finita entitas terminare potest infinitam cognitionem, & creata incretam: Ergo naturalitas objecti non impedit, quin supernaturalem cognitionem in seipso terminare possit.

Terziò, Esto objectum naturale sub ratione naturali objectiva nequeat attingi per cognitionem supernaturalem, bene tamen sub ratione supernaturali objectiva: At in entibus naturalibus est dabilis hæc ratio objectiva, ut ex dicendis constabit: Ergo entia naturalia supernaturalem cognitionem terminare possunt.

Potest etiam eadem pars aliâ ratione suaderi: Congruum enim fuit, ut anima Christi Domini altiori & perfectiori cognitione objecta naturalia cognosceret in seipsis, quam cognoscuntur ab Angelis; nam sicut anima Christi ratione unionis ad Verbum perfectior sit naturâ Angelicâ, ita perfectior debet habere scientiam: Sed si illa

FFFF 3

non

non cognosceret objecta naturalia supernaturalia cognitione, sed tantum naturali, ea non cognosceret perfectiori, sed imperfectiori modo, quam Angeli; cognitio enim naturalis possibilis animæ Christi per species infusas, live per species ex genere suo acquiras inferior est Angelorum cognitioni: Ergo anima Christi cognoscit res naturales in seipsis supernaturali cognitione

32. Ex quo probatur secunda pars contra Scotum & Nominales; Angeli enim per scientiam inditam cognoscunt omnia objecta naturalia, non solum confusè & in communi, sed etiam distinctè & in particulari secundum rationes unicuique proprias; Ergo & Christus per scientiam supernaturalem animæ suæ infusam, Antecedens docet expressè D. Thomas 1. p. qu. 55. & 56. probatque ex eo quod species scientiæ infusæ Angelis, cum non sint acceptæ ab objectis, sed causatæ immediatè à Deo ad exemplar divinæ essentia, consideratæ secundum quod habet rationem speciei intelligibilis, repræsentant clarè & distinctè, sicut essentia divina, omnes res naturales secundum proprias & individuales earum rationes. Consequentia verò probatur, Tam quia scientia Christi esset imperfectior Angelicâ, si non distinctè, sicut illa, cognosceret res naturales secundum rationes illis proprias, sed tantum confusè & secundum rationes communes, ut contendunt Scotus & Nominales. Tum etiam, quia species, quibus utitur scientia indita animæ Christi, æquè causatur immediatè à Deo ad exemplar divinæ essentia, ac species infusæ mentibus Angelorum: Ergo sicut propter hanc rationem Angelus cognoscit extra divinam essentiam omnia objecta naturalia, non solum secundum rationes communes, sed etiam secundum proprias: ita propter eandem rationem anima Christi eodem modo cognoscet per scientiam infusam omnia illa objecta. Aliam rationem ad probandam hanc secundam partem ex D. Thomæ desumptam in solutione objectionum adducemus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

33. **O**bjiciens primò contra primam partem conclusionis: Nulla scientia potest se extendere nisi ad ea, quæ intra limites sui objecti continentur: Sed res naturales sub objecto scientiæ infusæ supernaturalis contineri nequeunt: Ergo nec ab ipsâ attingi. Major patet, Minor probatur. Scientia cum specificetur a suo objecto, debet esse ejusdem ordinis cum illo, eique proportionari: Sed entia naturalia non sunt ejusdem ordinis cum scientia supernaturali, nec habent cum illa proportionem: Ergo sub ejus objecto non continentur.
34. Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cujus probationem respondere possumus ex Alyare hic disp. 57. dupliciter. Primò, quod scientia debet esse ejusdem ordinis cum objecto formali à quo habet specificari, non verò cum materiali à quo non specificatur: res autem naturales pertinent ad objectum materiale scientiæ supernaturalis infusæ animæ Christi, unde non oportet quod sint ejusdem ordinis cum illa, vel habeant cum ea proportionem.
35. Secundò responderi potest, quod quâdo scientia alicujus rei est ei propria & ad a quata, oportet quod sit ejusdem ordinis cum illa, eique proportionetur, secus verò, si excedens sit, & inadæ-

quata, ut patet in scientia increata Dei, quæ transcendit totum ordinem naturæ, & tamen eam attingit Deus perfectissimè res naturales. Constat etiam in scientia Angelorum, quæ non se omnino immaterialis, & tamen res materiales attingit. Scientia autem supernaturalis infusæ animæ Christi non est propria & ad a quata naturalibus rebus, attingit enim ipsas sub universali quadam ratione, etiam communiter ad res naturales, nempe sub ratione claræ revelationis extra verbum; per quod differt à fide, communiter extra verbum, sed in verbo, seu in essentia clarè visâ creaturas manifestat.

Addo, proportionem requiritam inter scientiam & objectum materiale illius, cupiens habent res naturales ad scientiam inditam animæ Christi, non debere in eo consistere, quod sint ejusdem ordinis, sed quod ipsum objectum non pertineat ad ordinem superiorum: unde sciet scientia inferioris ordinis terminetur ad inferiores, nec possit ad superiores se extendere, quia ejus perfectionem superant; scientia tamen superioris ordinis non solum superiorem, sed etiam inferiora sub objecto suo complexi potest: quia visus, quod superior, eo est universalior, quia inferiora non excedunt virtutem superioris, & possunt nobiliori modo attingi de eâ scientia supernaturalis infusæ animæ Christi ordinis superioris, potest sub objecto suo non solum res supernaturales, sed etiam naturales comprehendere, attingendo illas nobiliori modo.

Objiciens secundò contra secundam partem conclusionis: Scientia non est de singularibus, ut communiter dicunt Philosophi: Ergo scientia Christo infusæ non se extendit ad res naturales cognoscendas in individuo & in particulari, & secundum propriam & singularem eîque individui rationem, sed eas in communi solum, & quoad rationes duntaxat genericas, vel específicas contemplatur.

Confirmatur: Per scientiam inditam illam solum cognoscit Christi anima, quorum cognitio perficitur ejus intellectum, propter hanc enim solum rationem ponitur hæc scientia in Christo, ut intellectus ejus perficiatur quoad cognitionem rerum in proprio genere: Sed cognitio lingularium, præsertim materialium, non perficit intellectum, ut docet S. Thomas 1. p. qu. 12. art. 4. Ergo scientia animæ Christi indita ad ea non se extendit. Unde idem S. Doctor in 3. d. 14. qu. 1. ar. 3. in corp. expressè docet, Christum animam non cognoscere in proprio genere, nec per consequens per scientiam inditam per particularium hominum, quia ea non pertinent ad perfectionem intellectivæ partis.

Confirmatur amplius: Cum individua materialia ferè infinita sint, ad ea repræsentanda intellectu Christi, requirerentur infinita species intelligibiles, non enim in Christo sunt species universales plura per modum unius repræsentantes, sicut sunt in Angelis: Sed inconveniens est ponere in intellectu infinitam illam multitudinem specierum, quam non posset percipere: Ergo & quod scientia sibi indita ad omnia individua, etiam materialia, se extendat.

Ad objectionem respondetur, quod hæc scientia naturalis, seu procedens ex lumine naturali primorum principiorum non possit esse de singularibus, bene tamè scientia supernaturalis, seu procedens ex lumine certo & infallibili de-

vine revelationis, quia substantialia, prout subsistant tali luminī, indunt eandem certitudinem & immutabilitatem, ac naturæ universales; unde quia Theologia nūtur luminī divinæ revelationis, virtualis saltem & mediata, & est radicaliter saltem & obiectivè supernaturalis, ad singularia se extendit, & eque sub tali lumine contemplatur, ut in disp. procemiali Theologiae art. 7. in solutione objectionum declaravimus.

Ad primam confirmationem respondet S. Thomas hic art. 1. ad 3. quod cognitio singularium non pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem speculativam; pertinet tamen ad perfectionem eius secundum cognitionem practicam, quæ non perficitur absque cognitione singularium, in quibus est operatio, ut dicitur in sexto Ethicorum: unde ad prudentiam requiritur memoria præteritorum, cognitio præsentium, & providentia futurorum, ut Tullius dicit in sua Rhetorica. Quia igitur Christus habuit plenitudinem prudentiæ secundum domum consilij, consequens est quod cognoverit omnia singularia præsentia, præterita, & futura. Ubi obiter advertendum est, quod licet hæc ratio S. Doctoris solum videatur ostendere, Christi animam cognoscere huiusmodi singularia per prudentiam, quæ est habitus distinctus à scientia infusa; tamen rectè perpendatur, & radicatus penetretur, constabit ex illa rectè deduci Christi animam per scientiam infusam talia singularia cognoscere; nam per hanc scientiam Christus habet cognoscere omnia quorum cognitio quomodolibet pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ, & hoc propter maximam ejus universalitatem; unde si cognitio singularium pertinet ad perfectionem animæ intellectivæ secundum cognitionem practicam, & requiratur ad prudentiam, dicendum est Christum per scientiam infusam illa cognoscere.

Dices, Prudentia solum respicit agibilia, hoc est pertinentia ad actiones humanas, est enim recta ratio agibilium: Ergo hæc ratio D. Thomæ non probat Christum per scientiam inditam cognovisse alia singularia factibilia, vel purè speculabilia, quæ ab arte, vel ab intellectu speculativo cognosci possunt.

Huic instantiæ optimè respondet Cajetanus hic art. 1. §. Ad certum dubium: quod videlicet in Christo anima fuit plenitudo prudentiæ, non solum monastica, sed etiam politica, imò & regalis ac monarchica in ordine ad omnes creaturas in singulari; quia Christus secundum humanitatem ratione unionis hypostaticæ cum Verbo habuit dominium & potestatem in omnia creata, vel immediate, vel quatenus aliquo modo ordinantur ad electorum salutem, ut colligitur ex illo Psalmi 8. Omnia subiectioni sub pedibus ejus. Quem locum expendens Apostolus ad Hebr. 2. illumque explicans de Christo ut est homo, addit: In eo enim quod omnia ei subiectioni, nihil dimisit non subiectioni ei. Unde ex eo quod singularium cognitio ad prudentiam requiratur, rectè infert S. Thomas, Christum cognovisse omnia singularia præsentia, præterita, & futura.

Ad locum verò ejusdem S. Doctoris desumptum ex lib. 3. sententiarum respondetur, D. Thomam intelligendū esse de cognitione, quæ habetur per scientiam speculativam, vel naturalem; ita ut sensus verborum ipsius sit, quod Christus non cognovit per scientiam inditam, quæ est speculativa, vel naturalis, gesta particularium hominum; hæc enim non pertinent ad

scientiam speculativam, quia non perficiunt intellectum speculativum; neque ad scientiam naturalem etiam practicam, quia sunt liberae; cum quo tamen stat, quod ea scientia practica simul & speculativa cognoverit, ut necessariò inferretur ex doctrina, quam ibid. idem S. Doctor tradit.

Ad secundam confirmationem nego quod ad hoc ut anima Christi per scientiam inditam omnia singularia cognoscat, requirantur infinitæ species, licet enim species intelligibiles, quibus ea cognoscit, non sint tam universales, ac Angelicæ, non sunt tamen tam particulares, ac illæ, quæ abstrahuntur a phantasmatis; unde eadem species repræsentat clarè & distinctè naturam specificam, & omnia individua ipsius, quod convenit speciebus Angelicis magis particularibus; & hoc quia sunt quadam similitudines derivatæ à divina essentia, ut habet rationem speciei intelligibilis, ut in probatione secundæ partis nostræ conclusionis declaravimus.

ARTICULUS III.

Utrum anima Christi Domini per scientiam supernaturalem infusam entia, seu dona supernaturalia creata quidditative, & comprehensive cognoscat?

UT certum & indubitatum supponimus, huiusmodi entia, seu dona, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam cognosci: hoc enim expresse docet S. Thomas hic art. 1. ubi solum Dei essentiam excipit ab objecto scientiæ supernaturalis infusæ, & ratione illius probatur. Nam omnia, quæ per revelationem hominibus innotescunt, ab anima Christi per scientiam infusam supernaturalem cognoscuntur: Sed dona supernaturalia creata innotescunt per revelationem hominibus: Ergo anima Christi per scientiam supernaturalem infusam ea cognoscit. Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos de modo, quo illa cognoscit, & an ea quidditative, & comprehensive cognoscat? Bannez enim 2.2. qu. 7. art. 1. dubio unico, ad tertium argumentum Cajetani, & Alvarez disp. 118. & 119. de auxilijs, docent entia creata supernaturalia, ut gratiam, fidem, charitatem, ab anima Christi per scientiam supernaturalem infusam non esse cognita evidentiā rei in seipsa, quæ est evidentiā cognitionis quidditative, sed tantum evidentiā testimonij divini, quæ est evidentiā rei in attestante. Suarez verò hic disp. 27. sect. 3. asserit quod licet omnia entia supernaturalia, quæ dicunt intrinsecam habitudinem ad Deum prout est in se, possint videri & quidditative cognosci per hanc scientiam, non tamen comprehendī. Alij verò Theologi tam domestici, quam extranei, cognitionem non solum quidditativam, sed etiam comprehensivam illorum entium animæ Christi ratione scientiæ supernaturalis infusæ concedunt.

§. I.

Hæc sententia ut verior eligitur, & duplici conclusione stabilitur.

Dico primò: Christus per scientiam infusam supernaturalem cognoscit quidditative omnia dona supernaturalia, quæ de facto sunt producta.

Probatur conclusio ratione D. Thomæ hic art. 1. Per scientiam infusam supernaturalem scit

redacta